

NANDZU WA LIFMAN: KHOTOKULU YA APHILI YI AHLULA KU YIMELELA SARS

Pretoria, Nsoto ti1 Nyenyankulu 2020 – Khomixinara wa Vukorhokeri bya Xibalo bya Afrika-Dzonga (SARS) Edward Kieswetter u kombisile ku amukela ka xiavanyiso xa Khotokulu ya Aphili (SCA) xo bakanyela etlhelo xikombela xo aphila xo famba na tihakelo xa n'wamambindzu Tatana Mark Roy Lifman.

SCA yi ahlurile vhiki leri nga hundza leswaku Tatana Lifman a nga na xivangelo xo humelela eka tshalatshala ra yena ro ringeta ku yimisa SARS ku teka tinhundzu ta yena ku hakela xikweleti xa xibalo lexi nga eka ntsengo wa R352-million, ku nga katsiwangi ntswalo.

Hi Khotavuxika 2019, Muavanyisi wa Khotokulu ya Kapa Vupeladyambu Elizabeth Baartman u tlhele a bakanyela etlhelo xikombelo xa Tatana Lifman xa xileriso xo yimisa swileriso swa SARS swo hetisisa ku teka tinhundzu ta Tatana Lifman no ti xavisa eka okixini ku hakela xikweleti xa xibalo.

U kumile leswaku mikaneto ya yena eka mihlelelo leyi endliweke hi SARS yi fayiriwile "khale na hi ndlela yo lava ku vuyeriwa". Tatana Lifman u yi le eka SCA.

Hi ku ya hi Khomixinara Kieswetter, nyimpi ya sweswinyana ya xinawu i vumbhoni lebyi ya ka emahlweni bya leswaku SARS yi le ku tirheni hi matimba ku vuyelrisa tshaku leri yi ri lahleke eka malembe yatsongo lawa ya nga hundza eku tirhaneni na vahakelaxibalo lava papalataka swiboho swa vona swa xibalo hi ku xanisa sisiteme ya xinawu.

Ahlulo wa sweswinyana wa SCA wu ta xikan'wekan'we endzhaku ka ku humelela ko yelana ka SARS laha SCA yi ahluleke ehenhla ka Tatana Gary van der Merwe eka nyimpi ya 10 wa malembe ya xikweleti xa yena xa xibalo.

"Ndzi lava ku kombela vahakelaxibalo hinkwavo na vaxavisi ku humesa swiboho swa vona swa xinawu swo hakela swibalo swa vona hi ku ringanela. SARS yi tinyikerile ku ku pfuna ku landzelerisa swiboho swa wena no byala ndhavuko wa xibalo xa ntsakelo na nandzeleriso wa khasitomo.

"I ku tirhisiwa ka nandzeleriso wa ntsakelo na mali ya tiko leyi SARS yi yi hlengeletaka leswaku tiko ra hina ri kota ku nyika vukorhokeri bya masungulo eka swisiwana swa swisiwana, hambi ku ri hi xivumbeko xa midende, dyondzo ya masungulo, tindlu, nhletelo wa swa vutshunguri na tinhundzu tin'wana ta vanhu.

"Hambiswiritano, ndzi lava ku tsundzuxa lava lavaka ku tshama va nga landzelerisi hi ku tirhisa matshalatshala yan'wana na yan'wana, leswaku SARS yi nge wisi ku fikela hi vuyisela leswi kolotiwaka nkwama," ku vurile Tatana Kieswetter.

U engeterile leswaku ku na endlelo ro vilerisa leri tumbulukaka exikarhi ka vathori lava susaka xibalo eka vatirhi va vona hi ku tirhisa Hakelo-Hi-Ku-Ya-Hi-Muholo (PAYE) kambe va tsandzeka ku hakela mali eka SARS.

"Ntumbuluko lowu wa nkanandzeleriso wa PAYE i xivangelo xo vilerisa naswona SARS yi tiyimisele ku teka goza rin'wana na rin'wana ku wu herisa. Swo fana swi tirha eka swivumbeko hinkwaswo swa nkanandzeleriso ku suka eka vahakelaxibalo na vaxavisi, hambi va ri eka mavandla ya mfumo, tikhamphani ta phurayivhete kumbe vanhu," ku vurile Tatana Kieswetter.